

Yttrande från Regionkommittén om "Meddelande från kommissionen om den socialpolitiska agendan"

(2006/C 31/08)

REGIONKOMMITTÉN HAR AVGETT DETTA YTTRANDE

med beaktande av

meddelande från kommissionen om den socialpolitiska agendan (KOM(2005) 33 slutlig),

kommissionens beslut att rådfråga kommittén i detta ärende i enlighet med EG-fördragets artikel 265 första stycket,

ordförandens beslut av den 20 januari 2005 att ge utskottet för ekonomisk politik och socialpolitik i uppdrag att utarbeta yttrandet i ärendet,

förslaget till fördrag om upprättande av en konstitution för Europa, särskilt artiklarna III-117 och III-209–III-219,

vitboken om styrelseformer i EU (KOM(2001) 428 slutlig),

rapporten från högnivågruppen om socialpolitikens framtid i ett utvidgat EU (GD Sysselsättning och socialpolitik, maj 2004),

rapporten "Jobs, Jobs, Jobs, Creating more employment in Europe", utarbetad av arbetsgruppen för sysselsättning (ordförande: Wim Kok), november 2003,

publikationen "The Economic Cost of Non-Lisbon. A survey of the literature on the economic impact of Lisbon-type reforms", European Economy, Occasional Papers nr 16, mars 2005,

ReK:s yttrande av den 23 februari 2005 om "Förslag till förordning om Europeiska socialfonden" och "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av ett gemenskapsprogram för sysselsättning och social solidaritet – PROGRESS" (CdR 240/2004 fin),

ReK:s yttrande av den 23 februari 2005 om "Meddelande från kommissionen: Globaliseringens sociala dimension – EU:s politiska bidrag för att få fördelarna att gynna alla" (CdR 328/2004 fin),

ReK:s yttrande av den 29 september 2004 om "Meddelande från kommissionen: Att öka äldre arbetstagares sysselsättning och senarelägga utträdet från arbetsmarknaden" (CdR 151/2004 fin) ⁽¹⁾,

ReK:s yttrande av den 22 april 2004 om "Gemensam rapport om social integration med en sammanfattning av resultaten av granskningen av de nationella handlingsplanerna för social integration (2003–2005)" (CdR 21/2004 fin) ⁽²⁾,

"Resolution från Regionkommittén om vitalisering av Lissabonstrategin" av den 24 februari 2005 (CdR 518/2004 fin),

det utkast till yttrande (CdR 80/2005 rév. 1) som antogs av utskottet för ekonomisk politik och socialpolitik den 3 maj 2005 (föredragande: **Linetta Serrì**, kommunfullmäktigeledamot i Armungia (IT–PSE)).

Yttrandet antogs vid Regionkommitténs 60:e plenarsession den 6–7 juli 2005 (sammanträdet den 6 juli):

⁽¹⁾ EUT C 43, 18.2.2005, s. 7.

⁽²⁾ EUT C 121, 30.4.2004, s. 32.

1. Regionkommitténs kommentarer

1.1 Kommittén uppskattar insatserna för att genomföra en ny socialpolitisk agenda för perioden 2005–2010, stöder helt och fullt agendans mål och är positiv till de strategier och olika medel som utarbetats för att uppfylla målen, som kan sammanfattas i mottot "Ett socialt Europa i världsekonomin: arbetstillfällena och nya möjligheter för alla".

1.2 Kommittén uppskattar att man trots en långsam takt i EU:s tillväxt och otillfredsställande resultat när det gäller Lissabonstrategin ändå för fram denna strategis mål på det socialpolitiska området – att främja den ekonomiska tillväxtens sociala dimension – och att man åter satsar på den europeiska sociala modellen, som enligt Europeiska rådets möte i Barcelona 2002 "grundas på goda ekonomiska resultat, en hög nivå på det sociala skyddet och en hög utbildningsnivå samt social dialog".

1.3 Kommittén stöder de principer som ligger till grund för den socialpolitiska agendan: samstämmighet, främjande av arbets kvalitet, modernisering av systemen för social trygghet och hänsyn till vad det skulle kosta att inte vidta socialpolitiska åtgärder.

1.4 Kommittén vill dock påpeka att de fastställda målen ibland är allmänna och behöver preciseras både när det gäller de instrument som skall användas och tidsfristerna.

1.5 ReK håller med om att man måste ta hänsyn till vad det skulle kosta att inte vidta socialpolitiska åtgärder, eftersom socialpolitiken kan bidra till de sociala och ekonomiska målen. Denna politik tjänar inte enbart till att minska den sociala marginaliseringen, utan kan även bidra till förbättrade ekonomiska resultat, t.ex. genom att ekonomin blir lättare att anpassa till förändringar i den internationella miljön. Om en socialpolitik saknas eller inte är tillräcklig får detta negativa följder för den ekonomiska tillväxten.

1.6 Trots den sammantaget positiva bedömningen ovan beklagar ReK att de lokala och regionala myndigheternas roll och ansvar inte nämns uttryckligen i den socialpolitiska agendan, särskilt med tanke på att det är dessa myndigheter som utarbetar och genomför socialpolitiken i de flesta europeiska länder.

1.7 De lokala och regionala myndigheternas medverkan och åtgärder, i enlighet med subsidiaritetsprincipen och utkastet till europeisk konstitution och anvisningarna i vitboken om EU:s styresformer från 2001 (meddelandet *Dialog med sammanslutningar av regionala och lokala förvaltningar om utformningen av Europeiska unionens politik på olika områden*), är enligt ReK:s åsikt en av grundförutsättningarna för att den socialpolitiska agendans mål skall kunna genomföras på ett lyckat sätt.

1.8 ReK hoppas att man genom de myndigheter som befinner sig nära medborgarna skall kunna minska klyftan och

obalansen mellan olika medlemsstater och sprida den europeiska sociala modellen i dess bästa form, och att man därvid skall använda sig av bästa praxis snarare än att anpassa sig till situationen i de medlemsländer som har längst kvar på det socialpolitiska området.

Kommissionens strategier, mål, medel och förslag

2. Regionkommitténs rekommendationer

Att skapa tillit

2.1 Kommittén är medveten om att EU genomgår ett skede som innebär stor oro för medborgarna. (Tillväxten går långsamt, köpkraften minskar, befolkningen blir äldre, EU har inte någon framträdande roll på den internationella scenen, och i kombination med problem rörande systemen för social trygghet och ihållande fattigdom och ekonomisk och social marginalisering i vissa befolkningsgrupper skapar detta rädsla och försvarsmekanismer som ger näring åt gamla och nya former av lokal egoism.) Därför håller ReK med om att stärkt tillit måste vara en hörnsten i den europeiska sociala strategin.

2.2 Det är viktigt att vidta bestämda åtgärder för att sprida korrekt information som motverkar rädslan hos medborgarna i gamla och nya medlemsländer.

2.3 Samtidigt är det nödvändigt att parallellt med informationsinsatserna uppfylla viktiga mål och vidta omedelbart kännbara förbättringar av levnads- och arbetsförhållandena. Dessa mål bör anpassas till de olika förhållandena och prioriteringarna i medlemsländerna och uppfyllas med aktiv medverkan av de lokala och regionala myndigheterna.

3. Medel

3.1 Kommittén anser att de medel som står till buds (lagstiftning, dialogen mellan arbetsmarknadens parter, finansiella instrument) bör användas resolut för att motverka den utbredda misstron.

3.1.1 ReK ser det som ett framsteg att man i förslaget till konstitutionellt fördrag infogat en allmän social klausul (artikel III-117) enligt vilken den sociala dimensionen i framtiden skall beaktas inom alla gemenskapens politikområden.

3.2 Kommittén är positiv till att den socialpolitiska agendan, Lissabonstrategin och strategin för hållbar utveckling kompletterar varandra och kan samverka med annan gemenskapspolitik. Denna samstämmighet kan leda till effektiva framsteg inom socialpolitiken och sysselsättningspolitiken, om den metod för konsekvensanalys som kommissionen tagit fram används med hänsyn tagen till subsidiaritetsprincipen, i enlighet med det konstitutionella fördraget.

3.3 ReK uppmanar kommissionen att tillämpa den öppna samordningsmetoden, genom att integrera den nuvarande, uteslutande mellanstatliga samarbetsmodellen och medverkan av de lokala och regionala myndigheterna, som kommer att bli huvudaktörer i förvaltningen av agendans finansiella instrument, framför allt under konvergensmålet och målet "regional konkurrenskraft och sysselsättning".

3.4 Det är nödvändigt att beslutsamt sträva efter att göra gemenskapens framsteg allmänna och medlemsstaterna måste gradvis införliva europeiska principer och minimistandarder i syfte att avhjälpa klyftan och obalansen mellan de olika medlemsländerna.

3.5 ReK anser att kommissionen ett år efter de nya medlemsstaternas anslutning bör utvärdera begränsningen av tillträdet till arbetsmarknaden i de gamla medlemsstaterna för arbetstagare från de nya medlemsstaterna. Det vore särskilt intressant att se en bedömning av de strukturella konsekvenserna av denna begränsning på arbetsmarknadsrelationerna.

3.6 ReK anser att begränsningen av tillträdet till arbetsmarknaden i de gamla medlemsstaterna för arbetstagare från de nya medlemsstaterna samt den diskussion som pågår om kommissionens förslag till direktiv om tjänster på inre marknaden visar på behovet av en översyn av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster.

4. Tre förutsättningar för att lyckas skapa tillit

4.1 Kommittén inser att det krävs en generationsövergripande strategi som kan ge ungdomar större och bättre möjligheter. Om man vill stärka förtroendet och göra en ny satsning på Lissabonstrategins mål kan man inte bortse från ungdomarnas viktiga roll. I detta sammanhang vill kommittén påminna om sitt yttrande (EDUC-037, 2004) om förslaget till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av programmet "Aktiv ungdom" för perioden 2007–2013.

4.2 Kommittén är positiv till en intensiv diskussion om grönboken om den generationsövergripande dimensionen 2005.

4.3 Samtidigt som man intensivt diskuterar befolkningens åldrande och reformen av pensionssystemen bör man ingående analysera och beakta de processer som innebär att ungdomars villkor försämrats när det gäller säker inkomst och möjligheter med avseende på anställningsvillkor och yrkesval. Utan att förglömma de varaktiga problem som rör äldre medborgare, bör man på ett samstämmigt sätt även uppmärksamma villkoren för andra samhällsgrupper som löper risk att marginaliseras.

4.4 ReK välkomnar idén om ett partnerskap över generationsgränserna som kan tjäna till att integrera och värdera äldres erfarenheter och garantera att äldre kan förbli yrkesverk-

samma samtidigt som ungdomar får integreringsmöjligheter. I detta sammanhang uppmanas kommissionen att inleda försöksverksamhet, spridning av bästa praxis och särskilda initiativ för möten mellan generationerna.

4.5 Kommittén instämmer i kommissionens meddelande när det gäller vikten av partnerskap på alla nivåer, vilket är det främsta medlet för att återuppbygga det sociala kapital som minskat genom en långsam ekonomisk tillväxt och förseningar när det gäller att uppnå Lissabonmålen, främst målet att alla EU-medborgare skall ha ett värdigt arbete.

4.6 Kommittén påpekar hur viktigt det är att vidta särskilda åtgärder där det av historiska och socioekonomiska orsaker finns mindre tradition och erfarenheter av partnerskap.

4.7 ReK instämmer helt i att EU:s yttre dimension är mycket viktig. Europa kan och bör spela en aktiv roll på den internationella scenen, framför allt för att bidra till att alla får ett "värdigt" arbete och för att garantera rättvisa bestämmelser inom den internationella handeln, men även för att inom världsekonomin skydda och stödja den europeiska sociala modellen och dess principer om mänsklig värdighet, social rättvisa och solidaritet.

4.8 ReK anser att det krävs minst två andra förutsättningar för att öka medborgarnas tilltro: i) ett medborgarskap som ger en hög medvetenhet om de möjligheter som EU erbjuder; ii) ett medborgarskap som inbegriper de instrument som krävs för att dessa möjligheter skall kunna utnyttjas, exempelvis språkkunskaper. ReK vill uppmana kommittén att fokusera på dessa förutsättningar såväl som på övriga.

5. De två prioriteringarna: mot full sysselsättning

5.1 Kommittén instämmer helt och hållet i strategin för att låta omfattande sysselsättning med hög kvalitet kvarstå som ett av den sociala agendans viktigaste mål. Sysselsättningen, med de fyra prioriteringar som föreslås i "Kok-rapporten", är fortfarande det viktigaste medlet för att motverka social utslagning och främja en hållbar och varaktig tillväxt.

5.2 Kommittén är positiv till en grönbok om arbetsrättens utveckling. När nya arbetsformer blir mer allmänt utbredda är det absolut nödvändigt att anpassa arbetsrättens lagstiftningsinstrumentet.

5.3 Det krävs åtgärder på sysselsättningsområdet, för att den flexibilitet som är oundgänglig för modernisering av arbetsmarknaden och för konkurrenskraften inte skall innebära att arbetstagarna får försämrade förhållanden i fråga om säkerhet och löper större risk för social marginalisering.

5.4 I detta sammanhang är dialogen mellan arbetsmarknadens parter ett viktigt medel som bör fortgå och förstärkas på alla sätt, så att man kan främja och hantera förändringar och se till att de blir socialt rättvisa.

5.5 ReK uppskattar kommissionens intention att föreslå en ny arbetsmiljöstrategi för att garantera arbetstagarna förebyggande åtgärder, hälsa och säkerhet.

5.6 Tanken på en gemensam arbetsmarknad i EU är intressant. Det är viktigt att detta inte bara innebär att arbetstagarna kan röra sig fritt mellan medlemsstaterna, utan snarare att bestämmelser som reglerar arbetsmarknadens funktion utvidgas, det vill säga de bestämmelser som lyckas förena största möjliga garantier med största möjliga effektivitet och produktivitet.

5.7 I detta sammanhang kan idén om kollektivavtal över medlemsländernas gränser bli användbar.

5.8 Kommittén ser även positivt på att företagens sociala ansvar främjas.

5.9 Kommittén ser även positivt på en bättre och effektivare samordning av sociala trygghetssystem.

6. Mot ett samhälle präglad av större sammanhållning

6.1 ReK inser att modernisering av systemen för social trygghet inbegripet deras ekonomiska hållbarhet är en avgörande faktor i översynen efter halva tiden av Lissabonstrategin. Denna "modernisering" bör ske med ständigt sikte på ett mer solidariskt samhälle och lika möjligheter för alla.

6.2 Mot bakgrund av ovanstående anser ReK att de lokala och regionala myndigheterna bör få spela en viktig roll i denna moderniseringsprocess, och att den öppna samordningsmetoden bör utvidgas till att omfatta alla nivåer under den nationella nivån.

6.3 Kommittén instämmer i förslagen om rationalisering av den öppna samordningsmetoden, genom en gemensam förteckning över mål som kan tillämpas på områdena integration, pensioner och hälso- och sjukvård.

6.4 ReK stöder helt och fullt målet att bekämpa fattigdom och främja social integration.

6.5 Kommittén anser att det är viktigt med ett gemenskapsinitiativ rörande system för minimiinkomst och integrering, och uppmanar kommissionen att utarbeta särskilda åtgärder för att jämföra olika nationella och regionala erfarenheter och främja spridning av välfungerande metoder och jämförande analys av bestämmelser på detta område.

6.6 Kommittén är positiv till ett europeiskt år för bekämpning av fattigdom och social utslagning (2010). Det är dock

oroväckande att initiativ av detta slag (liksom andra "europeiska år" som i enlighet med kommissionens meddelande skall utropas fram till 2010) tenderar att begränsa sig till officiella evenemang, när de i stället borde åtföljas av en förstärkning av de särskilda åtgärder som skall främjas.

6.7 Kommittén stöder helt och fullt kampen mot diskriminering och främjandet av minoriteters rättigheter även genom lagstiftningsinitiativ.

6.8 Kommittén stöder förslaget om att inrätta ett europeiskt institut för genusfrågor. Men man bör också vidareutveckla andra befintliga instrument för att bättre kunna utvärdera erfarenheter och tillämpa bästa praxis i de olika EU-länderna.

6.9 Det är nödvändigt att strukturera kampen mot diskriminering på ett bättre sätt, genom att utarbeta särskilda åtgärder för olika situationer. Målet om lika möjligheter för båda könen är förbundet med historiska särdrag och särskilda problem som inte kan begränsas till den mer allmänna frågan om minoriteters rättigheter, som för övrigt behandlas på olika sätt i olika delar av EU.

6.10 Kommittén är positiv till utarbetandet av ett särskilt meddelande om sociala tjänster i allmänhetens intresse, och hoppas framför allt att detta initiativ skall bidra till att skingra de nuvarande rättsliga oklarheterna. ReK påminner om att lokala och regionala myndigheter har en framstående roll inom sociala tjänster i allmänhetens intresse och att de bör få tillräckligt stöd för man skall kunna garantera tillgänglighet och universalitet. Den frihet för personer i EU som är önskvärd kräver att alla medlemsstater gör stora och samordnade framsteg på detta område. I detta sammanhang uppskattar kommittén kommissionens intention att på vissa villkor medge undantag från anmälningsplikten för vissa sektorer inom de sociala tjänsterna, sjukhus och subventionerat boende.

7. Slutsatser

Regionkommittén uppmanar kommissionen att verkligen beakta den effektiva och ansvarsfyllda roll lokala och regionala myndigheter spelar på olika områden som berörs av den socialpolitiska agendan, i enlighet med subsidiaritetsprincipen i det konstitutionella fördraget. Vidare framhåller kommittén att detta är det främsta sättet att bygga ett medborgarnas Europa, en modell för sammanhållning och solidaritet i en process som skall göra EU till världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi.

Bryssel den 6 juli 2005

Regionkommitténs

ordförande

Peter STRAUB